

12. agusti 2011

UKA 2011/97

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Nukissiuutit avatangiisinut pitsaasut imminnullu akilersinnaanerusut atorneqarnerulernissaannik apeqquteqaat aallavigalugu oqaluuserisassatut siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasortaq Knud Kristiansen aamma Siverth K. Heilmann, Atassut)

Tunngavilersuut:

CO₂ silaannarmik mingutsitsisuuvoq, Kalaallit Nunaanni innuttaasunut tamanut nukimmik pilersuineq akisuujuvoq aammalu inigisamut sarfamik kiassarermillu pilersuineq innuttaasunut ataasiakkaanut akisuujulluni. Taamaattumik avatangiisinut pitsaasunik imminnullu akilersinnaasunik nukissiuusiornissamut tunngasut misissorneqartariaqarput. Aammattaaq nutaanik inissialiortiternermi kiassarermut periarfissat imminnut akilersinnaasut ilanngullugit eqqarsaatigineqartarnissaat pisariaqartuuvoq.

2010-mi martsimi Sisimiuni ataatsimeersuortoqarpoq taaguutilimmik: *Issittumi nukissiorneq – Kalaallit Nunaata sumut ingerlaniarpa? Tunisassiorneq, Siammarterineq, Aqutsineq aamma Inatsisiliorneq.* Atortussani ataatsimeersuarnermi tassani atorneqartuni takuneqarsinnaavoq Kalaallit Nunaanni nukissiuutinik allanik atortoqarnissamut periarfissarpassuaqartoq. Soorunami tamatumani erngup nukinga atorlugu nukissiuuteqarneq illoqarfinni anginerni atorneqalereersaq pineqarpoq. Nukissiuuteqarnermut atatillugu Naalakkersuisut suliniutaat Atassummiit naammagisimaarluarpavut.

Ataatsimeersuarnermi eqikkaanerup aamma ilagaa seqernup anorillu nukingisa iluaqutiginiarneqarnissaanut aqutissaqartoq. Tamatumunngali atatillugu ukiup qanoq ilinera assigiinngitsuni nukissiorsinnaanerup allanngorartarnera aammalu nukissiuutinik atorfissaqartitsinerup allanngortarneri peqqutigalugit nukissiarineqartup toqqorterneqarsinnaaneranut tunngasut pillugit periaasiusussanik suliaqarnissaq.

Inassutigissavarput seqernup qinngornerinik tigooraassutinik kiassarermut atorsinnaasunik kiisalu seqernup qinngorneri atorlugit sarfaliuutinik sarfamik pilersuineri nunaqarfinni atortussanik pilersuinissaq Naalakkersuisut sulissutiginiassagaat. ARTEKip takutereerpaa seqernup qinngornerata Kalaallit Nunaanni iluaqutigineqarnissaanut periarfissarissaartoq. ARTEK nalunaarusiaa malillugu seqernup qinngorneri atorlugit nukissiuuteqarneq minguinnerpaajusoq aammalu uagutsinnut naleqqunnerpaajusoq oqaatigineqarpoq, taamaattumillu isumaqarpugut tamanna iluaqitiginiartariaqaripput. Seqernup qinngorneri atorlugit kiassarneq Kalaallit Nunaannut immikkut piukkunnaateqarpoq, aasaaneranimi seqinnerfulluartartumi kiassaanissaq pisariaqartuatarpoq.

Nukik seqernup qinngornerisa pilersitaat ajunnginnerpaamik iluaqutigineqassappat pisariaqarpoq ilisimassallugu seqernup qinngorneranik tigooraassutit qanoq aammalu suut avatangiisigalugit inis-sinneqassanersut qinngorneq annertunerpaaq iluaqutigineqassappat. ARTEKip eqikkaanermini tik-kuagaasa ilagaat seqernup qinngorneranik tigooraassutit sapinngisamik sermersuarmut qanittumi aammalu immamut qanittumi inissinneqarnerisigut nukissiassaq annerpaaq pissarsiarineqarsinnaa-soq. Aamattaaq taaneqarpoq piffinni sivisunerpaamik aputeqartartuni periarfissap taassuma iluaqu-tigineqarnissaanut periarfissarissaarnerusoq. Tassalu imaappoq periarfissaq taanna atorluarsinnaa-nerussaaq avannarpassisumi aammalu sikumut qanittumi.

Nukissiuuteqarnermut tapissuteqartarnerput pissutigalugu pisortat tassaapput nukissiornermi periar-fissanik nutaanik atulersitsinissamut akisussaasut. Atuisut ataasiakkaat periarfissaqanngillat nukissi-uutit sorliit inuiaqatigiinnut iluaqutaasut atorneqarnissaannik toqqaanissaminnut, tassami nukissiu-teqarnermi aningaasartuuterpiaat takussaannngimmata. Assigiimmik akeqartitsinerup pisariaqartip-paa nukissiuuteqarnermi imminut akilersinnaasumik ingerlatsinerup anguneqarnissaanut politikik-kut aaqqissuussinissaq. Isumaqarpugut seqernup qinnguaasa nukissiornermi atorneqarnissaannut tunngatillugu Naalakkersuisut arlalinnik suliniuteqarsinnaasariaqartut.

Ukiuni makkunani ARTEK misissuivoq anorip nukinga Kalaallit Nunaanni qanoq ajunnginnerpaa-mik iluaqutiginiarneqarsinnaanersoq, ilimagineqarluni Kalaallit Nunaata kujataani periarfissaris-saartoqassasoq. Inassutigissavarput Naalakkersuisut ARTEK qanimut suleqatigissagaat ARTEK anorip nukinga atorlugu nukissiornermi angusaqarnera peqatigalugu nukissiuutiniq pilersitsisin-naaneq eqqarsaatigalugu. Maannamut ARTEK nalilereerpoq uuliamik atuineq illuatungilerniarlu-gu anorip nukinganik atuineq imminut akilersinnaalluassasoq.

Kalaallit Nunaanni nukissiornermik ingerlatsinermi periarfissanik nutaanik pilersitsisinnaaneq siu-arsarumallugu politikikkut aalajangiinissaq pisariaqarpoq, taamaattumillu siunissami nukissiuutiniq nutaanik atuilernissamut periarfissanik oqaluserissaqarnissaq aallarnerusupparput. Immaqa anin-gaasat immikkoortuni erngup nukinga atorlugu nukissiuuteqarfiunngitsuni innaallagissiornermi ki-asaanermilu akit tamakkiisut atortikkumallugit aningaasat atortakkavut ajunnginnerusumik atorsin-naassagaluarpavut nukissiuutiniq allanik pilersitsinermut tapiissutitut atortarutsigit.

Aammattaaq nutaanik inissiliortiternermi inissiat kiassarneqarnissaanni teknikikkut periarfissat nutaanerpaat imminullu akilersinnaassuseqartut ilanngulutik pingaartinneqartarnissaat politikerit tungaanniit piumasarineqarnissaat pisariaqartussaavoq. Inassutigissavarput kiasaanermi pumpit kiammik pilersuinermi atorneqarnerulissasut, taamaaliornikkummi kiassarnermi pilersuiffiit atorlu-arneqarnerunissaat anguneqarsinnaanerussammat.